

SIBELIUS

Symfoni nr 2

Jean Sibelius musik har fått en enorm spridning världen över de senaste 30-40 åren, inte minst tack vare alla framgångsrika finska dirigenter som mycket ofta programsätter Sibelius verk på sina konserter. Hans stora tyngdpunkt ligger i orkestergenren med de sju symfonierna, Kareliasviten (1893), Finlandia (1900), Rakastava (1911) och Tapiola (1926) samt violinkonserten för att nämna några. Sibelius var och är en portalfigur i finskt musikliv. Parallellt med sitt komponerande dirigerade han och undervisade. Han var också aktiv som skribent och debattör.

Symfoni nr 2 (1901-1902) har förmodligen sitt ursprung i den Italienresa som Sibelius företog 1901. Inspirerad av Medelhavsmiljön planerade han flera stora framtidsprojekt som dock aldrig förverkligades, men som gav idéer till delar av andra symfonin. På kontinenten komponerade Arnold Schönberg vid samma tid sitt stora romantiska tonpoem Pelleas und Melisande (1902-1903) och Skrjabin, Mahler och Debussy formade sina personliga verk. Liksom dessa tonsättare framstår Sibelius vid denna tid som en förnyare och utvecklare, vilket framgår av andra symfonins tonspråk med folkloristiska inslag, sordinerade stråkar och mörk instrumentation i träblåset.

© Rolf Martinsson

Uruppförandet av Rolf Martinssons *Orchestral Songs* ägde rum igår när Malmö SymfoniOrkester MSO för första gången gästade DR Byen, en gest helt i Öresundssamarbetets anda. Denna nyskrivna musik utgör navet i ett nordiskt program som MSO tar med sig till både Danska Radions nya konsertsal och på turné till Manchester och Gateshead nära Newcastle den 15 & 16 mars. Englandsturnén och Hamburgersymfonikernas spännande gästspel i Malmö Konserthus den 26 mars är ett samarbete med

MUSIK I SYD
SKÅNEKRONOBERG

von Otter Möter Martinsson

MALMÖ KONSERTHUS, FREDAG 13 MARS KL 19.30

2008/2009

MALMÖ SYMFONIORKESTER
VASSILY SINAISKY dirigent
ANNE SOFIE VON OTTER mezzo
Marika Fältskog konsertmästare

EDVARD GRIEG (1843-1907)

ur Peer Gynt-sviterna 1 & 2 op 46 och 55 /20 min

Morgonstämning
Brudrovet (Ingrids klagan)
Anitras dans
I Bergakungens sal
Solveigs sång

ROLF MARTINSSON (f 1956)

Orchestral Songs op 82a

- till dikter av Emily Dickinson (1830-1886), svensk premiär /26 min

Songs of Love
1. *We met as Sparks* 2. *What I see not* 3. *If you were coming*
Songs of Nature
4. *Nature* 5. *As imperceptibly* 6. *A soft Sea*
Songs of Life
7. *If I can stop* 8. *Presentiment* 9. *Split the Lark* 10. *Fame is a Bee*

PAUS

JEAN SIBELIUS (1865-1957)

Symfoni nr 2 D-dur, op 43 /45 min

Allegretto
Tempo andante ma rubato
Vivacissimo
Finale. Allegro moderato

VASSILY SINAISKY dirigent

MSOs chefsdirigent Vassily Sinaisky är en rutinerad musiker med diger meritlista. Tiden efter Musikkonserveriet i Leningrad var han assistent till den legendariske dirigenten Kirill Kondrasjin hos Moskva-filharmonikerna. Sinaisky vann guldmedaljen i den prestigefyllda Karajantävlingen 1973 och engageras sedan dess av orkestrar över hela världen, bl a har han dirigerat Los Angeles Philharmonic, BBC Symphony Orchestra, Concertgebouw-orkestern i Amsterdam, Pittsburgh Symphony Orchestra och Finska Radions Symfoniorkester. Konserter och skivinspelningar kritikerrosas. Åren 1991–1996 var Sinaisky chefsdirigent och konstnärligt ansvarig för Moskva-filharmonikerna. Därefter erhöll han samma position hos Ryska statens symfoniorkester, som han lämnade så sent som 2002. Genom åren har Sinaisky även arbetat mycket med opera och varit förste gästdirigent vid Bolsjoj i Moskva. Han har haft framgångar vid Komische Oper i Berlin och English National Opera i London.

Numera har Vassily Sinaisky sin bas i Amsterdam, där han bor på Bachstraat ett stenkast från Concertgebouw. Staden är ett stort musikaliskt centrum och det är nära till allt. Inte minst till Manchester i England och uppdraget som förste gästdirigent sedan 1996 för BBC Philharmonic Orchestra och till Malmö förstås.

Med BBC-orkestern i Manchester har Sinaisky gjort ett antal skivinspelningar på Chandos, främst med rysk musik av bl a Balakirev, Sjtidrin, Glinka och Sjostakovitj. Sommaren 2007 påbörjade han och MSO inspelningen av Franz Schmidts fyra symfonier för skivmärket Naxos. Schmidts Symfoni nr 1 har precis släppts. De första ”rykande varma” CD-skivorna finns i skivdisken i konserthusfoajén.

ANNE SOFIE VON OTTER mezzo

Mezzosopranen Anne Sofie von Otter tillhör idag de mest eftersökta sångarna i den internationella opera- och konsertvärlden. Anne Sofie har medverkat i en lång rad recitaler, festivaler, operauppsättningar i världens främsta operahus, orkesterkonserter med världens ledande orkestrar och skivinspelningar. Hon har samarbetat med dirigenter som Solti, Muti, Abbado, Gardiner, Levine, Davies, Sinopoli och Minkovski. Särskilt har Anne Sofie von Otter hyllats för sina tolkningar av Mozart och Richard Strauss. Hon har gjort ett 80-tal skivinspelningar, vilket visar på en oerhörd bredd. En mängd av hennes skivor har vunnit internationella priser och utmärkelser, bl a Grammy, Diapason d'Or, Edison-priset och The Gramophone Award. Inspelelsen av Händels opera Ariodante under Marc Minkovskis ledning har kritikerrosats, liksom skivan Theresienstadt med musik av judiska koncentrationslägerfångar. Andra CD-projekt som fått stor uppmärksamhet är I Let The Music Speak med musik av ABBA och samarbetet med brittiske popsångaren Elvis Costello. Med Deutsche Grammophon har Anne Sofie sedan 1987 ett exklusivt skivkontrakt för romansinspelningar, omfattande allt från Schubert till Weill. Anne Sofie von Otters meritlista är alltså sprängfylld. På senare år har hon bl a medverkat i uruppförandet av Sven-David Sandströms Johannespassionen i Berwaldhallen 2006 samt sjungit rollen Brangäne i Wagners Tristan och Isolde med Los Angeles Philharmonic Orchestra 2007. I år väntar bl a Mahlers tredje symfoni med Stockholmsfilharmonikerna och med Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, Stravinskis Oedipus rex med Los Angeles Philharmonic Orchestra och Esa-Pekka Salonen samt en turné med Theresienstadt-sångarna i Europa och USA. Anne Sofie samarbetar sedan 1980 med pianisten Bengt Forsberg och har tillsammans med honom rosats för en lång rad projekt.

“She possesses one of the most flexible and natural vocal instruments of any living artist.”
Opera Now, London, november 2008

Anne Sofie von Otter är född och uppväxt i Stockholm. Hon är utbildad för Vera Rosza vid Guildhall School of Music and Drama i London samt för Geoffrey Parsons i London och Erik Werba i Wien.

EDVARD GRIEG

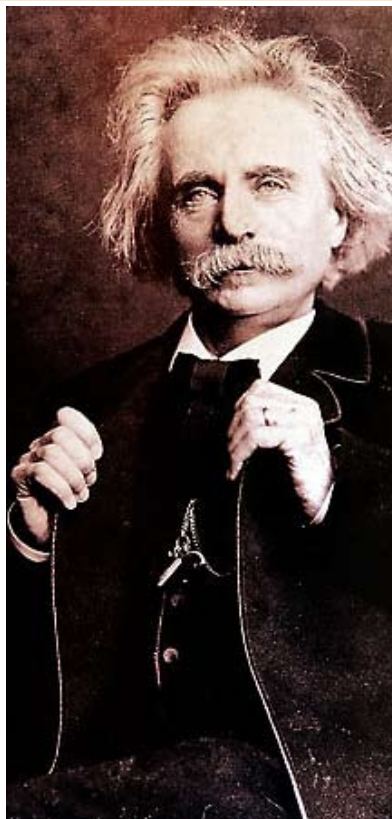
ur Peer Gynt-sviterna 1 & 2

Nationalromantiken växte sig stark i olika delar av Europa under 1800-talet och en bit in på 1900-talet. Flera betydelsefulla nordiska tonsättare räknas till denna epok. I Finland satte Jean Sibelius sin tydliga prägel på det finska musiklivet med sina kraftfulla symfonier och orkesterverk. I Danmark verkade på liknande sätt Carl Nielsen och Niels W Gade, i Sverige var det Wilhelm Stenhammar och Hugo Alfvén och i Norge verkade Christian Sinding, men framförallt Edvard Grieg.

Griegs Pianokonsert i a-moll (1868), Fra Holbergs tid (1885) och Lyriska stycken för piano (1864-1901) är alla välkända repertoarverk. Till Griegs mest kända verk räknas också Peer Gynt, byggt på Henrik Ibsens drama om äventyraren Peer Gynt som drömde om att bli kejsare över hela världen. Griegs sceniska musik till Peer Gynt låg färdig 1875. Ur dramat har sedan två sviter sammanställts och det är musik ur dessa vi nu skall höra. De publicerades år 1888 respektive 1893.

I Morgonstämning skildras gryningen inledningsvis i stillaliggande ackord med flöjter och oboer i melodilinjén. I Brudrovet (Ingrids klagan) dominerar en lugn vacker stråksats som får sin kontrast i den efterföljande Anitras dans, lätt, luftigt och i tredelad taktart. I Bergakungens sal skildras hur gnomerna jagar Peer Gynt när han vägrar att gifta sig med Bergakungens dotter. I den sista satsen, Solveigs sång, presenterar violinerna vaggvisans vackra melodi som i dramat sjungs av Solveig, Peer Gynts fru, i samband med hans tragiska återvändande och död.

© Rolf Martinsson

ROLF MARTINSSON

Orchestral Songs – till dikter av Emily Dickinson

Det som fascinerar mig i Emily Dickinsons dikter är de korta, subtila och precisa beskrivningarna av små ögonblick och händelser; skymningen som smygande lägger gräset i mörker, humlans sorglösa flykt i sommarvinden, sommarens omärkliga övergång till sensommar eller ett spänningsfyllt kärleksmöte symboliserat av gnistor som far iväg när flintan klyvs. De korta dikterna fokuserar ofta på en enskild känsla eller stämning varför det varit naturligt och mycket inspirerande att komponera *Orchestral Songs* (2009) i flera korta satser. En sats för varje karaktär eller stämning.

Satserna är grupperade i tre större delar: *Songs of Love*, *Songs of Nature* och *Songs of Life*. Trots att det är en ganska stor orkesterbesättning har jag valt en transparent orkestrering, där detaljer fokuseras, snarare än tuttupartier. Vibrafon, celesta och glockenspiel har framträdande roller och jag har använt en bred klangfärgspalette i orkestreringen för att ge de fina valörerna och schatteringarna i texten en klingande spegelbild. De aforistiska texterna har tydligt satt sin prägel på verket både formmässigt och instrumentationsmässigt.

Tonspråket i musiken återspeglar "tonspråket" i texten så som jag uppfattar det. Ingen påtvingad stil utan snarare en blottläggning av den musik som finns inneboende i texterna. Detta har frammanat ett intuitivt komponerande som alltmer kännetecknar mitt sätt att skriva musik. *Orchestral Songs* är en hyllning till de lyriska och intima musikaliska uttrycken. Anne Sofie von Otters fantastiska sångkonst har varit en enastående inspirationskälla vid tillkomsten av detta verk. Sångerna är ett beställningsverk av Malmö SymfoniOrkester.

© Rolf Martinsson

Rolf Martinsson är en av Sveriges internationellt mest framförda tonsättare. Hans musik har de senaste åren framförts i en rad länder med konserter bl a i New York, Wien, Paris, London, Berlin, Prag, Madrid och Tokyo. Samarbetet med Håkan Hardenberger öppnade dörrarna mot den internationella scenen i slutet av 1990-talet efter uruppförandet av trumpetkonserten *Bridge* med Göteborgs Symfoniker och Neeme Järvi. Uruppförandet blev en omedelbar succé och Hardenberger har därefter framfört verket ett femtiotal gånger världen över, bl a i Berlin Philharmonie. Samarbetet med Christian Lindberg har också lett till internationella

framföranden, såsom trombonkonserten *Fairlight* i Musikverein i Wien 2007. Martinsson samarbetar kontinuerligt med landets större orkestrar och svenska artister som Hans Pålsson, Mats Rondin, Magnus Båge och Jan Stigmer. Framtida samarbeten är planerade med Martin Fröst, Malmö SymfoniOrkester och City of Birmingham Symphony Orchestra i en klarinettkonsert samt med Dan Styffe i en kontrabaskonsert beställd av Oslo Filharmoniska Orkester och Jukka-Pekka Saraste.

THE POEMS OF EMILY DICKINSON

Reading Edition, Edited by R W Franklin
BELKNAP/HARVARD 1999, ISBN 0-674-67624-6

SONGS OF LOVE

1. We met as Sparks (1865)

We met as Sparks - Diverging Flints
Sent various - scattered ways -
We parted as the Central Flint
Were cloven with an Adze -

Subsisting on the Light We bore
Before We felt the Dark -
We knew by change between itself
And that ethereal Spark.

Vi möttes som gnistor - flintan flög
splittrad åt olika håll.
Vi skildes så som när flintan klyvs
av en yxa mitt itu.

Vi lever än på det ljus vi bar
det ljus som blev vårt sista.
Död sten kanhända än i dag
om ej för denna gnista.

Ellen Löfmarck

2. What I see not (1864)

What I see not, I better see -
Through Faith - My Hazel Eye
Has periods of shutting -
But, No lid has Memory -

For frequent, all my sense obscured
I equally behold
As some one held a light unto
The Features so beloved -

And I arise - and in my Dream -
Do Thee distinguished Grace -
Till jealous Daylight interrupt -
And mar thy perfectness -

När jag ej ser - jag bättre ser
med tro. Mitt bruna öga
har stunder då det blundar, men
intet ögonlock har minnet.

Ty ofta tyckte jag det var
när alla sinnen sov
som någon höll ett ljus intill
de drag jag älskar så.

Och jag står upp och i min dröm
jag skyndar till din tjänst,
tills svartsjukt dagsljus bryter in
och suddar ut din bild.

Ellen Löfmarck

3. If you were coming (1862)

If you were coming in the Fall,
I'd brush the Summer by
With half a smile, and half a spurn,
As Housewives do, a Fly.

If I could see you in a year,
I'd wind the months in balls -
And put them each in separate Drawers,
For fear the numbers fuse -

If only Centuries, delayed,
I'd count them on my Hand,
Subtracting, till my fingers dropped
Into Van Diemen's Land. *

If certain, when this life was out -
That yours and mine, should be -
I'd toss it yonder, like a Rind,
And take Eternity -

But, now, uncertain of the length
Of this, that is between,
It goads me, like the Goblin Bee -
That will not state - it's sting.

Om jag visste att du kom i höst -
som när husmor glatt och bryskt
kör en fluga ur sitt hus -
jag jagat sommaren på flykt.

Om jag kunde se dig om ett år
jag dess månader som nystan lagt
i skilda lådor i mitt skåp
tills det äntligen blev dags.

Om du i sekler blev fördröjd
jag skulle räkna på min hand -
dra ifrån tills mina fingrar sjönk
ner i Van Diemens land. *

Om viss om att när livet flytt
vi gör gemensam sak
jag slängt det som en kantbit bort
och prövat evighetens smak.

Men nu när om min väntans längd
jag vet alls ingenting
enerverar den som humlan gör
som håller inne med sitt sting.

Tryggve Emond

* Tasmanien, Australien

SONGS OF NATURE

4. "Nature" is what We see (1863)

"Nature" is what We see -
The Hill - the Afternoon -
Squirrel - Eclipse - the Bumble bee -
Nay - Nature is Heaven -

Naturen är vad vi ser -
kullen - eftermiddagen -
ekorre - förmörkelse - humlan -
nej - naturen är himlen -

"Nature" is what We hear -
The Bobolink - the Sea -
Thunder - the Cricket -
Nay - Nature is Harmony -

Naturen är vad vi hör -
Bobolinken - havet -
åska - syrsan -
nej - naturen är harmoni -

"Nature" is what We know -
But have no Art to say -
So impotent our Wisdom is
To Her Sincerity -

Naturen är vad vi vet -
men inte har förmåga att säga -
så maktlös är vår visdom -
mot hennes uppriktighet -

Cecilia Emond Martinsson

Bobolink är en fågel som sjunger som en lärka på Amerikas grässlätter

5. As imperceptibly as Grief (1865)

As imperceptibly as Grief
The Summer lapsed away -
Too imperceptible at last
To seem like Perfidy -

Så omärkligt som sorg
sommaren vek -
alltför omärkligt till slut
att likna vid svek.

A Quietness distilled
As Twilight long begun,
Or Nature spending with herself
Sequestered Afternoon -

Som i skymning fördröjd
en stillhet blev kvar.
Ensam med sig själv begår
naturen sin eftermiddag.

The Dusk drew earlier in -
The Morning foreign shone -
A courteous, yet harrowing Grace,
As Guest, that would be gone -

Främmande morgonen sken
mörkret föll tidigt på -
en artig men brådskande frist
en gäst som önskar gå.

And thus, without a Wing
Or service of a Keel
Our summer made her light escape
Into the Beautiful -

Och så utan hjälp av ett skepp
och utan en vinges slag
gjorde vår sommar sin lätta flykt
in i det sköna en dag.

Ellen Löfmarck

6. A soft Sea (1871)

A soft Sea washed around the House
A Sea of Summer Air
And rose and fell the magic Planks
That sailed without a care -

Ett ljumt hav flöt omkring huset
ett hav av sommarluft.
Det höjde och sänkte ett magiskt skepp
som seglade utan förnuft.

For Captain was the Butterfly
For Helmsman was the Bee
And an entire universe
For the delighted Crew -

Ty kaptenen var en fjäril
vid rodret stod ett bi,
och hela universum fanns
för dem att segla i.

Ellen Löfmarck

SONGS OF LIFE

7. If I can stop (1865)

If I can stop one Heart from breaking
I shall not live in vain
If I can ease one Life the Aching
Or cool one Pain

Kan jag ta bort en enda plåga,
mitt liv en mening får
- hindra ett hjärta från att brista,
läka ett enda sår

Or help one fainting Robin
Unto his nest again
I shall not live in vain.

lyfta en enda fallen rödtrast
upp till hans bo igen,
mitt liv har mening än.

Britt G Hallqvist

8. Presentiment (1862)

Presentiment - is that long shadow -
on the Lawn -
Indicative that Suns go down -

Föraning är den långa skuggan
på gräset
som förebådar solnedgång

The notice to the startled Grass
That Darkness - is about to pass -

Beskedet till förskrämda strån
att mörkret snart ska falla på
Cecilia Emond Martinsson

Föraning - den långa skuggan
över gräs
Som varslar om att sol går ner,

Beskedet till bestörta strån
Att mörker nalkas mer och mer.
Tryggve Emond

9. Split the Lark (1865)

Split the Lark - and you'll find
the Music -
Bulb after Bulb, in Silver rolled -
Scantily dealt to the Summer Morning
Saved for your Ear, when Lutes be old -

Klyv lärkan itu, och du finner
musiken
not efter not i silver rullad.
Toner knappt skänkta en sommarmorgon
finns för ditt öra när lutorna tystnat.

Loose the Flood - you shall find
it patent -
Gush after Gush, reserved for you -
Scarlet Experiment! Sceptic Thomas!
Now, do you doubt that
your Bird was true?

Släpp floden lös, och du finner
den öppen
flöde på flöde för dig väller fram.
Blodrött försök! Du skeptiske Thomas
tvivlar du än att
din fågel var sann?

Ellen Löfmarck

10. Fame is a bee (Undated)

Fame is a bee.
It has a song -
It has a sting -
Ah, too, it has a wing.

Berömmelsen är ett bi.
Det sjunger -
det stinger -
och på vingar försvinner.

Lennart Nyberg

